

Förstudierapport AI-Nora

NORRLAND

www.norrlandsforbundet.se

FÖRSTUDIE AI-STÖD FÖR NORRLAND

Norrländ spelar en avgörande roll för Sveriges framtid. Här produceras energi, råvaror och industrivärden som är centrala för klimatomställning, konkurrenskraft och försörjning. Samtidigt saknas ofta gemensamma, lättillgängliga och faktabaserade underlag som kan användas i dialog mellan kommuner, regioner, näringsliv och nationella beslutsfattare.

Hur kan Norrland prata om sin egen utveckling på ett mer samlat, faktabaserat och långsiktigt sätt? Hur kan vi påverka för en Ny politik för Norrland.

Frågan växte fram i samband med workshops, politiska dialoger och samverkansmöten inom Norrlandsförbundets arbete. Oavsett ämne – infrastruktur, energi, näringsliv eller kompetensförsörjning – återkom samma mönster: kunskap fanns, men var utspridd.

Idén till AI-Nora föddes ur behovet av kontinuitet. Inte som ännu ett IT-system, utan som ett gemensamt stöd för att minnas, förstå och använda kunskap över tid.

Mårten Wikner
vice ordf. Norrlandsförbundet

**UTVECKLA
NORRBOTTEN**
EN DEL AV REGION NORRBOTTEN

WORKSHOP I ALLA REGIONER - ”NORRLANDSVECKAN”

Inom ramen för förstudien genomfördes Norrlandsveckan, med digitala workshoppar i samtliga Norrlandslän. Syftet var att samla inspel kring hur artificiell intelligens kan fungera som stöd i en ny politik för Norrland.

Workshopen samlade deltagare från kommuner, regioner, samverkansorganisationer, näringsliv och civilsamhälle. Dialogerna visade ett brett engagemang och en tydlig efterfrågan på verktyg som stärker faktabaserad dialog, minskar personberoende och skapar bättre kontinuitet i samverkans- och beslutsprocesser.

Utifrån workshopen och övriga analyser i förstudien identifierades tre möjliga utvecklingspår för AI-Nora:

1. AI som organisationsminne

Ett pilotspår för att samla och tillgängliggöra gemensam kunskap, historik och tidigare ställningstaganden.

2. Beslutsstöd inom socio-ekonomi och näringsliv

Ett faktabaserat analysstöd för att belysa Norrlands förutsättningar, roll och bidrag till Sveriges ekonomi.

3. Tillgängliggörande av norrländskt kulturarv genom dialektinläring

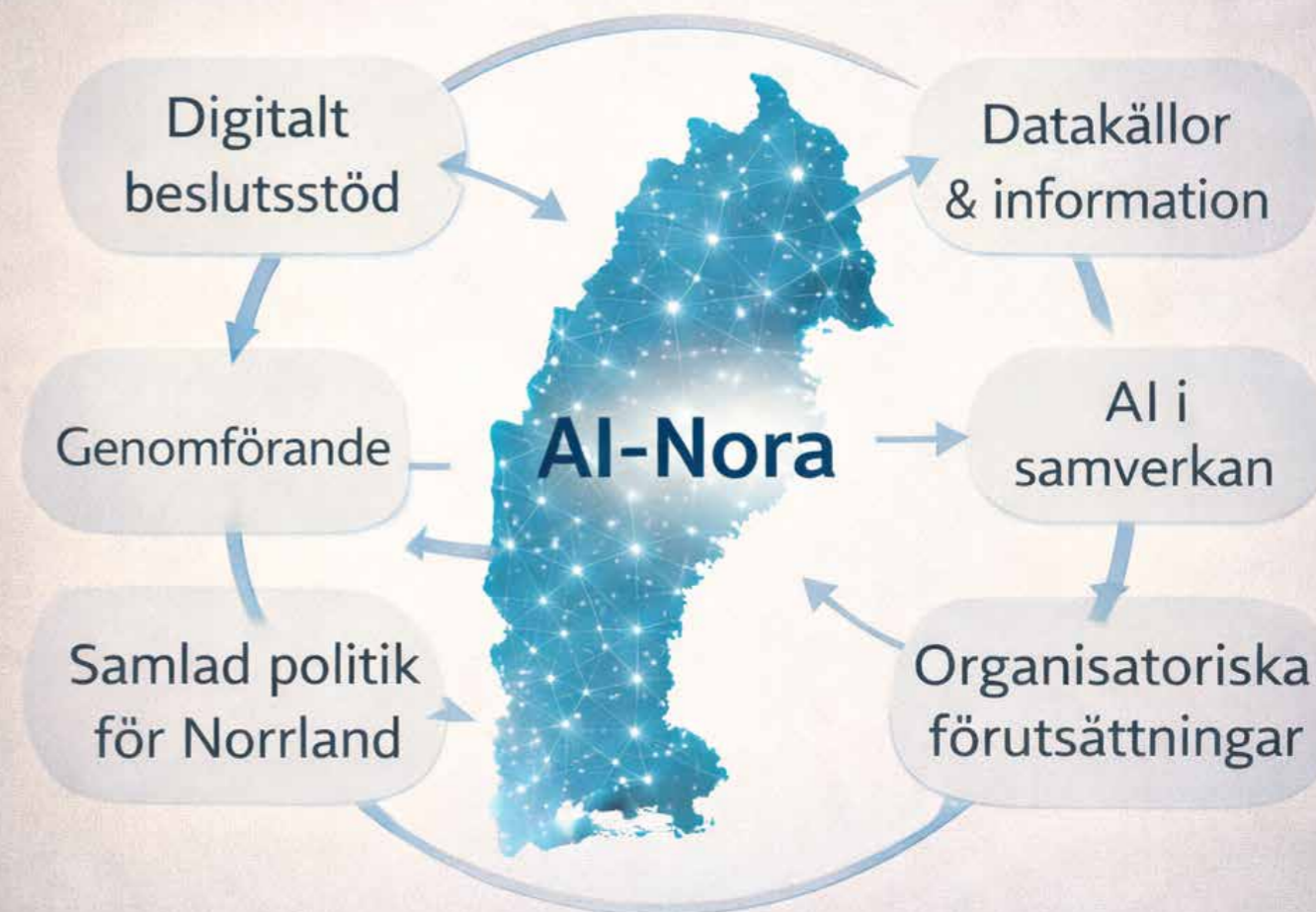
Ett spår med fokus på språk, identitet och kultur, där AI kan bidra till ökad synlighet och bevarande.

URVAL UR DE FRÅGOR SOM FÖRSTUDIEN ARBETAT MED

- Hur kan AI-boten Nora fungera som ett digitalt beslutsstöd för kommuner och regioner i Norrland och bidra till ett mer effektivt påverkansarbete?
- Vilka datakällor, informationsflöden och tekniska lösningar krävs för att AI-boten ska kunna ge relevant och tillförlitlig information?
- Hur kan AI-baserade verktyg bidra till att effektivisera samverkan och stärka Norrlands röst i nationella och internationella sammanhang?
- Hur kan en sådan funktion bidra till ”en samlad politik för Norrland”. Samt hur kan företag och offentliga organisationer i Norrbotten dra nytta av verktyget

Sex frågor som förstudien tog sikte på

Slutsats och förslag nr 1

FÖRSLAG NR 1 - AI SOM ORGANISATIONSMINNE

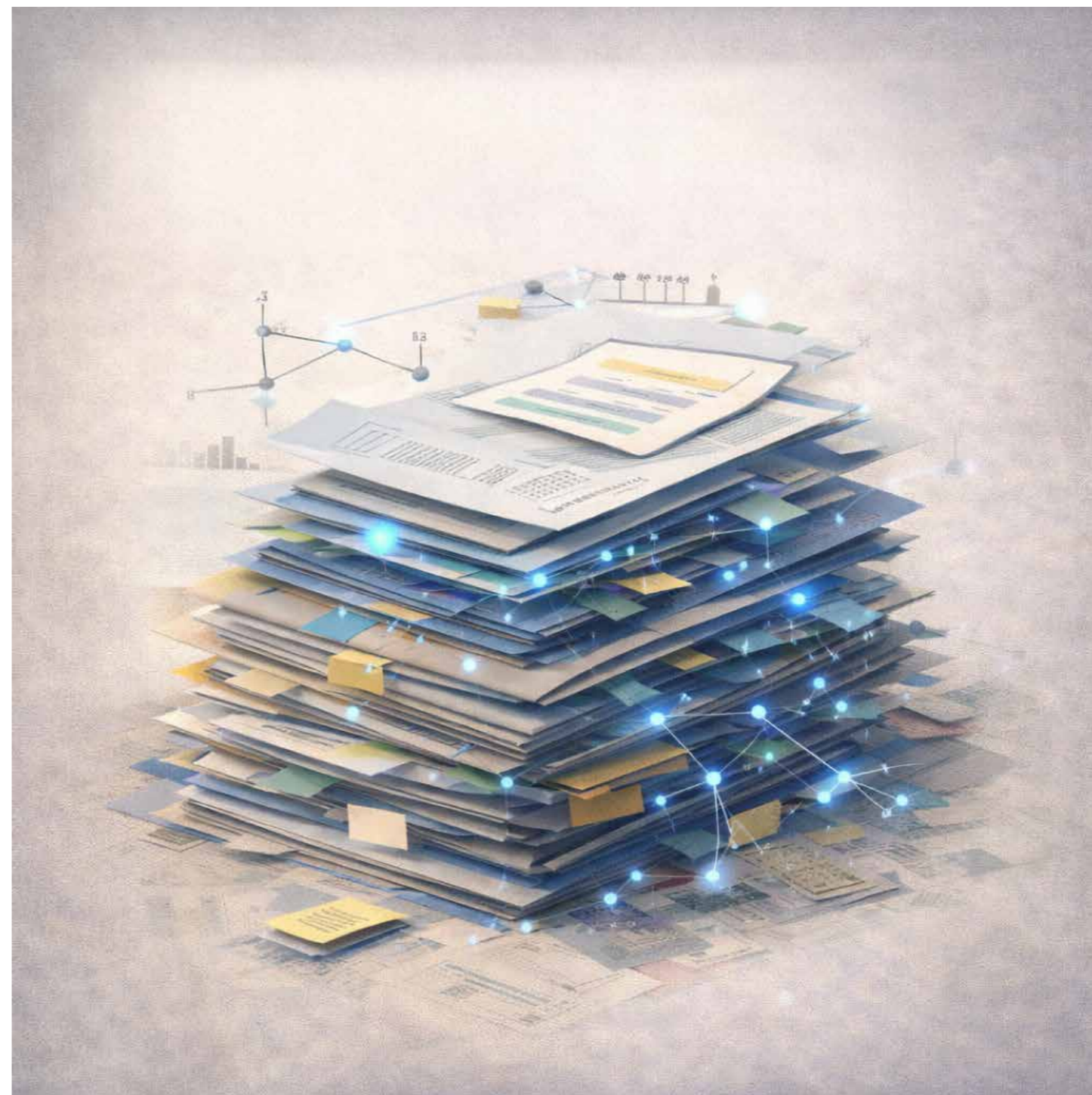
Spår 1 fokuserar på att utveckla AI-Nora som ett digitalt organisationsminne för kommuner och regioner i Norrland. Syftet är att stärka kontinuitet, lärande och samverkan genom att tidigare kunskap, analyser och ställningstaganden blir tillgängliga över tid – oberoende av personbyten eller organisationsförändringar.

Ett första pilotprojekt föreslås baseras på t.ex Norrlandsförbundets organisationsminne. Genom att börja i en befintlig samverkansorganisation skapas goda förutsättningar för att testa metod, kvalitetssäkra innehåll och utveckla arbetssätt innan lösningen kan breddas till fler aktörer.

Som organisationsminne kan AI-Nora till exempel:

- ge sammanhang och historik i pågående diskussioner
- ta fram tidigare beslut, konsultrapporter och relevanta underlag
- bidra till ökad samsyn och kontinuitet över tid

Spåret utgör ett avgränsat och praktiskt första steg mot ett gemensamt, långsiktigt kunskapsstöd för kommuner och regioner i Norrland.

Slutsats och förslag nr 2

FÖRSLAG 2 - CHATBOT OM NATURRESURSER

Förstudien identifierade ett tydligt behov av faktabaserat beslutsstöd kring Norrlands naturresurser och deras betydelse för regional och nationell ekonomi.

Norrland är centralt för Sveriges tillgång till energi, mineraler, skog och andra naturresurser, men kunskapen om hur dessa resurser bidrar till värdeskapande, sysselsättning och offentliga intäkter är ofta fragmenterad och svåråtkomlig.

I spår 2 prövas AI-Nora som ett faktabaserat analys- och beslutsstöd med fokus på resursbaserad socio-ekonomi. Genom att strukturera verifierbar statistik och offentliga analysunderlag kan AI-Nora bidra till ökad förståelse för samband mellan naturresurser, ekonomi och samhällsutveckling.

Som beslutsstöd kan AI-Nora till exempel:

- sammanfatta fakta om produktion, värdekedjor och regionala effekter
- belysa relationen mellan lokala resurser och nationella nyttor
- ge underlag till dialog om investeringar och styrmedel

Spår 2 är medvetet avgränsat till områden där tillgången till data är god och källor kan redovisas öppet, vilket gör det väl lämpat som ett första externt användningsområde för AI-Nora.

Extra spår nr 3

FÖRSLAG 3: NORRLÄNSKT KULTURARV OCH DIALEKTER

Förstudien identifierade även ett tredje möjligt utvecklingsspår för AI-Nora, med fokus på tillgängliggörande av norrländskt kulturarv genom språk och dialekter.

Norrland rymmer en stor språklig och kulturell variation där dialekter och berättelser utgör en viktig del av regionens immateriella kulturarv. Samtidigt är mycket av denna kunskap fragmenterad och i begränsad utsträckning tillgänglig digitalt.

I detta spår undersöks möjligheten att använda AI för:

- dialektigenkänning och dialektinlärning
- tillgängliggörande av berättelser och språkliga uttryck
- ökad synlighet för norrländskt kulturarv i digitala sammanhang

Spår 3 bedöms ha stor kulturell potential men kräver särskilda överväganden kring metod, etik och representation. Därför föreslås det inte som ett första genomförandesteg, utan som ett framtida pilotprojekt, gärna i samverkan med kulturinstitutioner, akademi och civilsamhälle.

Norrlandsförbundet prioriterar i nuläget spår 1 och 2, samtidigt som spår 3 dokumenteras som en viktig utvecklingsmöjlighet inom ramen för AI-Nora.

AI-NORA SOM STÖD I ARBETET MED EN NY POLITIK FÖR NORRLAND

Norrland 2050 – En framtidsvision pekar ut riktningen för en ny politik för Norrland.

AI-Nora är inte ett politiskt verktyg, utan ett kunskapsstöd som kan stärka hur detta arbete bedrivs i praktiken.

Så kan AI-Nora bidra

- Stärka den faktabaserade grunden genom att samla och tillgängliggöra verifierbar statistik, analyser och tidigare underlag kopplade till centrala frågor i Norrland 2050.
- Skapa kontinuitet över tid genom att fungera som ett digitalt organisationsminne som minskar personberoende och gör att kunskap och lärdomar lever vidare mellan mandatperioder och projekt.
- Underlätta samverkan och dialog genom att ge kommuner, regioner, näringsliv och nationella aktörer ett gemensamt kunskapsstöd för mer sammanhållen och långsiktig dialog.
- Ge konkret nytta i Norrland genom bättre tillgång till samlad och kvalitetssäkrad information om regionala förutsättningar, strategiska processer och utvecklingsfrågor.

AI-Nora är ett stöd för lärande, transparens och samverkan – inte en beslutsfattare – och kan bidra till att arbetet med en ny politik för Norrland blir mer långsiktigt och faktabaserat.

Så här kan AI-Nora fungera

VAD AI-NORA GÖR – OCH INTE GÖR

AI-Nora är tänkt som ett stöd, inte som en beslutsfattare.

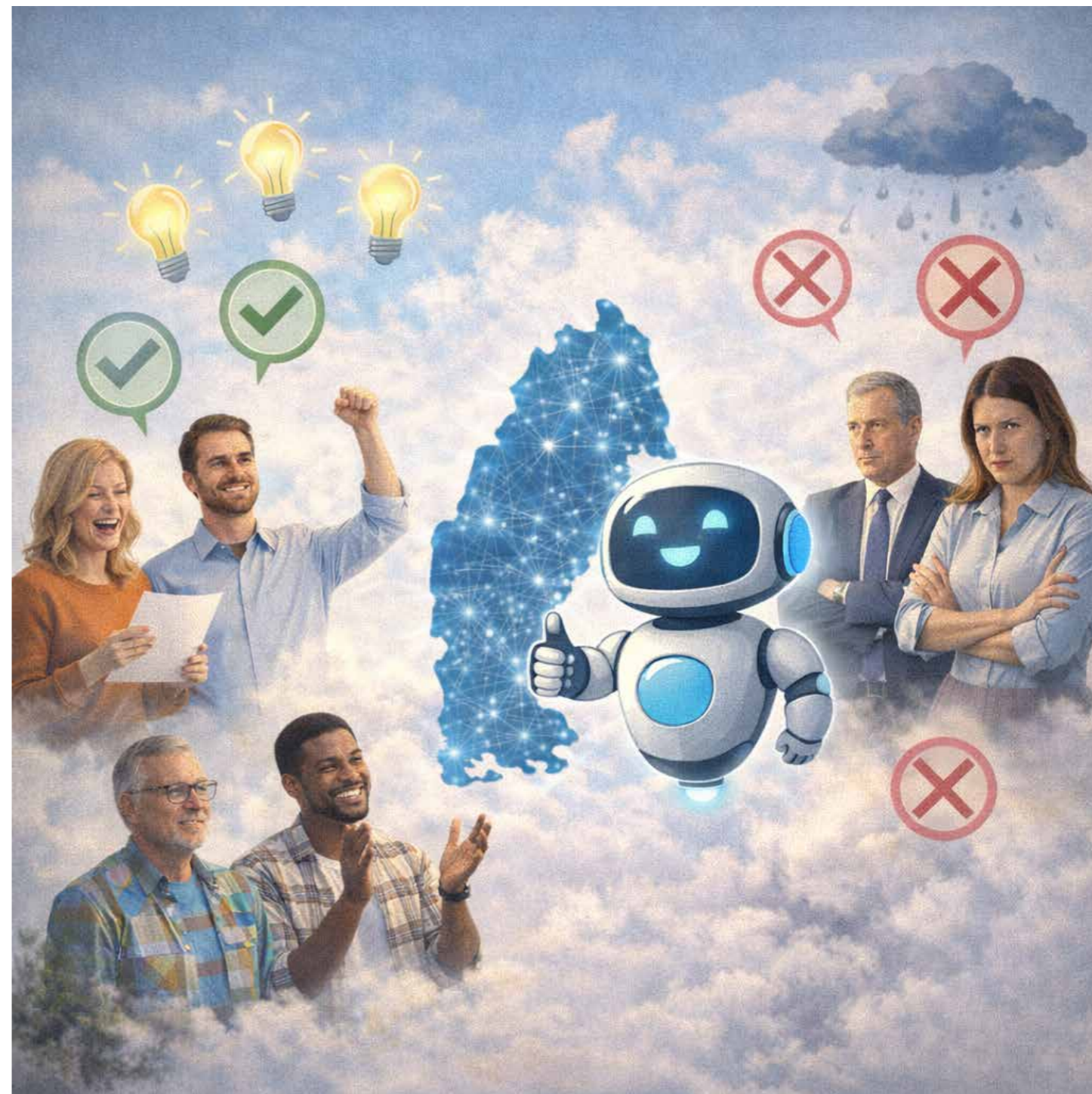
AI-Nora kan:

- sammanfatta fakta och statistik
- enkelt plocka fram tidigare resonemang och dokument
- förklara samband och strukturer
- bidra till kontinuitet över tid

AI-Nora ska inte:

- ta politisk ställning
- ersätta demokratiska processer
- spekulera utan källstöd, avgränsningar sker till faktabaserade källor som SCB, skogstyrelsen etc
- ge sken av objektivitet där tolkning krävs

Tydliga avgränsningar är avgörande för legitimitet.

Vägen framåt

FRÅN VISION TILL VERKTYG

AI-Nora och Norrland 2050

Denna förstudie om AI-Nora är en del av ett större sammanhang. Den knyter an till arbetet med En ny politik för Norrland 2050 – en populärrapport som beskriver riktningen för en ny, långsiktig politik för Norrland.

Medan Norrland 2050 formulerar vision, mål och politisk ambition, undersöker AI-Nora-förstudien hur digitala verktyg kan bidra i praktiken. AI-Nora är tänkt som ett stöd för faktabaserad dialog, kontinuitet och gemensamt minne – inte som ersättning för demokratiska processer.

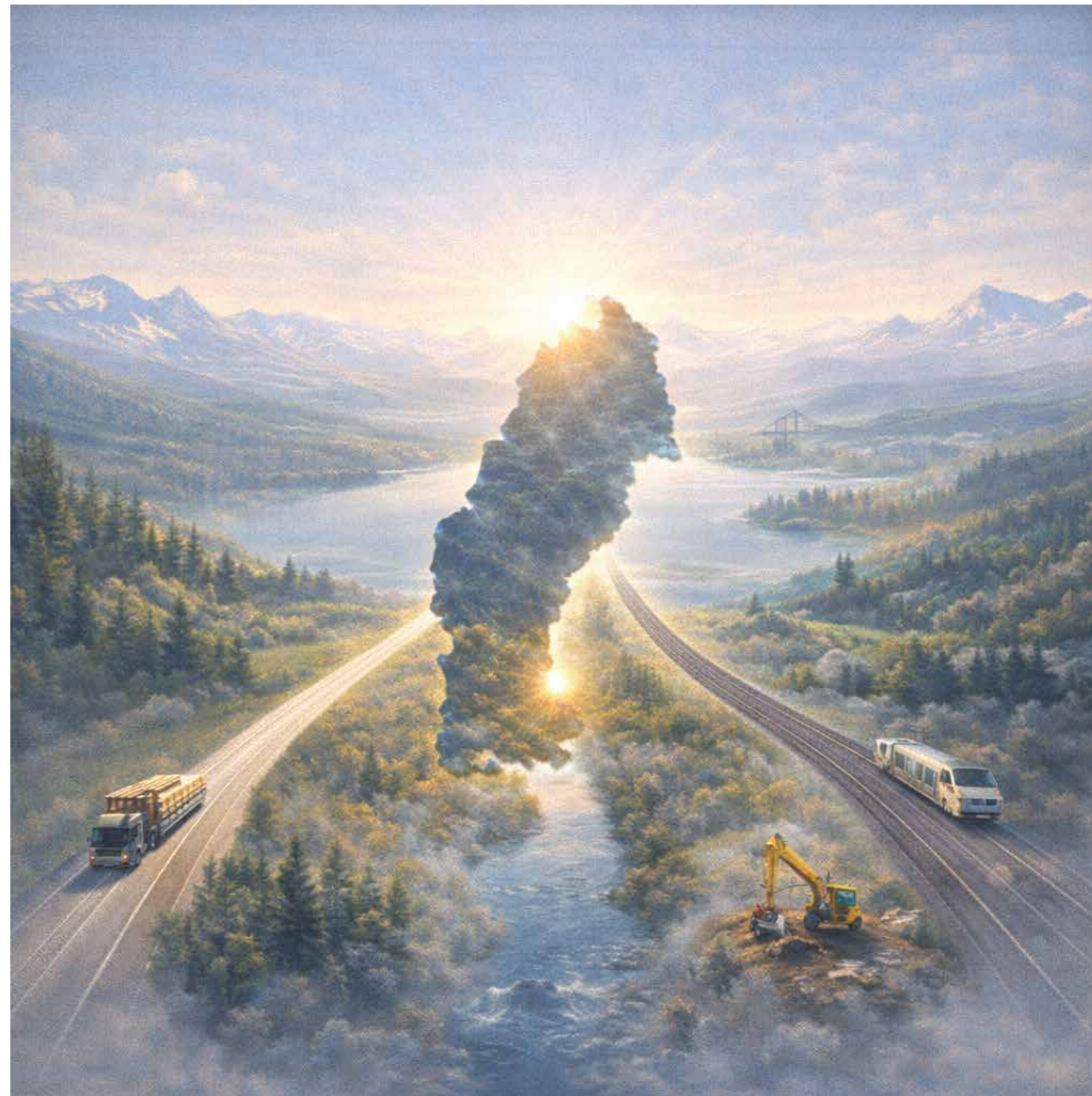
Tillsammans utgör rapporterna:

- Norrland 2050 – vad som behöver förändras och varför
- AI-Nora – hur arbetet kan stödjas över tid

För den som vill förstå helheten rekommenderas att ta del av båda rapporterna.

Läs vidare: och ladda ned

En ny politik för Norrland 2050 på www.norrlandsforbundet.se

Norrlandsförbundet – samverkan för ett starkare Norrland

Norrlandsförbundet är en samverkansorganisation som arbetar för att stärka Norrlands gemensamma röst och långsiktiga utveckling. Genom dialog, kunskapsuppbyggnad och strategiskt påverkansarbete verkar förbundet för ett mer rättvist, hållbart och faktabaserat beslutsfattande.

Utifrån Norrlands särskilda förutsättningar samlar och stödjer Norrlandsförbundet kommuner, regioner och andra aktörer i gemensamma initiativ. Förbundet initierar och driver utvecklingsarbete som syftar till att stärka samverkan, synliggöra Norrlands bidrag till samhället och skapa bättre förutsättningar för framtida politiska och strukturella vägval.

www.norrlandsforbundet.se

Denna rapport är en del i Förstudien ”AI-Nora” som genomfördes av Norrlandsförbundet 2025-2026 med stöd av Region Norrbotten och Regionala utvecklingsfonden Övre Norrland

Projektledare: Märten Wikner info@martenwikner.se

Kommunikatör: Helene Nilsson

Proessledare: Terese Bengard

Form: Johan Hallström

Illustrationer: AI

